

Hribi in notranjost Istre vabita

Morje je še toplo in takšno bo vse tja v oktober, zato ne bo nič narobe, če začnemo svoje popotovanje izza ovinka na drugem delu Slovenije, morje pa pride na vrsto malo pozneje

Ozrimo se najprej v preteklost, ko je naš prvi potopisec Fran Levstik napisal čudovito Popotovanje od Litije do Čateža. Ozrimo se zato, ker se hitro bliža 12. november, ko se bodo na 21 ali 22 km dolgi pohod iz Levstikove ulice v Litiji odpravili proti Čatežu tisoči pohodniki že tridesetega pohoda od Litije do Čateža. Vprašanje je, koliko bi jih bilo, če bi Levstik svoj potopis raztegnil še za kakšnih pet do šest kilometrov, kar je preveč, je preveč, tako pa od pet do šest ur pohoda opravijo tudi najmlajši pohodniki. Nazaj v Litijo se bodo odpeljali z avtobusi, ostal pa jim bo prijeten spomin.

»Baba šči«

Smo na severu naše kokoške. Pravzaprav je jezero Jasna ljubezen dveh, med seboj povezanih umetnih jezer, nahajata se kakšen dober kilometer v stran od Kranjske Gore. Tudi če vam bo med potjo vroče, nič hudega. Sredi poti je stalen izvir prave, mrzle in dobre planinske vode. Kar pil bi jo in pil. Pravijo mu »Baba šči«, na kar opozarja lesen kipec lulajoče ženske, ki, saj ne boste verjeli, med mimohodniki sploh ne vzbuja zgražanja. Pa pri sedanjem potopisu sploh ne gre za jezero Jasna, za ribolov, to je muharjenje, kopanje ali vzpenjanje na šestmetrski stolp, gre za zanimivo simbiozo apartmajev in gostišča. Kar petnajst let je bilo gostišče

Jasna zaprto, okoli njega so se spletale lastninske kriminalke. In, saj ne boste verjeli ali pa tudi ja, da ga je Dominik Černjak lahko odprl, je potreboval kar 122 dokumentov, potrdil in dovoljenj. Tako je uredil zelo drage apartmaje, ni pa pozabil, da k jezeru prihajajo tudi obiskovalci s plitvejšo denarnico, zato je poleg apartmajev odprl gostišče, ki ima popolnoma normalne cene. Polno zasedena terasa priča, da je zadel v polno. Zadovoljen je tudi bronasti kozorog, ki ima zato polno mladih obiskovalcev. Zadovoljen je tudi župan Jani Hrovat, ker je Kranjska Gora polna obiskovalcev, hoteli so zasedeni.

200 let jame

Zdaj gremo proti Primorski, najprej pa do Postojne. Pred dnevi so tam praznovali 200 let organiziranega turizma v Postojnski jami, točneje, praznovali so 200 let od prvega uradnega turističnega obiska Postojnske jame. V teh letih je edinstveni jamski vlak, kakršnega ne poznajo nikjer na svetu, prepeh več kot 39 milijonov obiskovalcev.

Takrat so tam namestili močna železna vrata, tudi nov most za dostop do jame so zgradili, igrala je godba na pihala, nad vhomom pa se je bohotil napis »Vivat Ferdinandus.« Da, to je bilo 17. avgusta pred dvesto leti, prvi

Od Kranjske Gore so odkupili posebni rdeči avtobus in z njim vozijo obiskovalce iz Kopra v Marezige.

Prva vinska fontana na svetu.

Alen Babič iz Marezig in žalski župan Janko Kos sta si z veseljem izmenjala praktični darili.

obiskovalec, ki se je tudi uradno vpisal v kontrolno vpisno knjigo obiskovalcev, to je poznejšo knjigo obiskov, pa je bil sam prestolonaslednik, nadvojvoda Franc Ferdinand, ki je pozneje umrl v Sarajevu pod streli Gavrilu Principa. Njegov podpis lahko vidite še dandanes. Še eno zanimivost beležijo v zgodovini jame. Osvetljena je bila prej kot marsikatera evropska prestolnica, tudi prej kot Ljubljana, drugi tir pa ima jama že od leta 1967, medtem ko drugega tira do Luke Koper še graditi niso začeli.

In spet ne moremo mimo vasi Osp, Osp po italijansko, ki je ravno toliko oddaljena od Kopra, da je do nje prijeten kolesarski izlet. Sama vas sodi med najstarejše slovenske vasi, saj je bila v pisnih virih omenjena že v 11. stoletju. Ima znamenito Osapsko steno, visoko 200 in široko 500 metrov, ki je nastala tako, da se je udrl strop velike jamske dvorane. Zdaj je postala svetovno znana, saj so po njej plezali sloviti svetovni plezalci. Dostop je lahek, samo do kampa morate priti, tam parkirati, seveda, če ste z avtomobilom. Toda pozor, parkiranje v vasi ni dovoljeno, saj so ulice preveč ozke. Za kolesarje pa parkiranje ne bo problem.

»Jama, pravijo ji Grad, ki je tik za Osapsko steno, ni za obiskovalce. Lahko pridete do 40 metrov širokega in 20 metrov visokega vhoda, vidite ostanke obrambnega zidu, saj so vaščani vanjo bežali pred Turki, ki so sejali grozo po Istri, daleč v notranjost pa ne, saj je ob dežju zelo nevarna. »Po nekaterih raziskavah sodeč je jama dolga kar 22 kilometrov. Če pa ni dežja, bi lahko šli globlje, vendar je za obiske niso uredili,« je dejal domačin, novinar Mi-

loš Ivančič, in povedal tudi nekaj pikarih na račun naravovarstvenikov, ki kar niso hoteli ali pa nočejo poslušati domačinov.

Vinska fontana

Za kolesarje, pa tudi druge obiskovalce notranjosti Istre postaja zadnje čase pravi biser zanimiva vas Marezige, središče Dežele refoška. Zanimivo je, da je njen prepored dosegel Alen Babič, ne, ni iz bližnje vasi Babiči. Najprej je prevzel zanikrno vaško gostilno Karjola in jo naredil v privlačno podeželsko gostilno, nato pa je zgradil tudi prvo vinsko fontano na svetu po zamisli arhitektke Martine Grižančič. Pravzaprav ne gre samo za fontano. Tam je tudi vodna fontana, pa spomenik žrtvam fašističnega nasilja, saj so se Marežgani uprli dokaj zgodaj, tam je lep notranji paviljon, kjer lahko kupite žetone za vinsko fontano, zgrajeno iz istrskega kamna, pročelje je v barvi refoška, skratka, Marezige so do-

bile trg, s katerega je prekrasen pogled tja proti Kopru, proti morju. Bilo je pred dnevi, ko so praznovali leto dni fontane in podpis listine o pobratenju dveh fontan: žalske, v kateri so letos prodali 260.000 vrčkov piva, in marežganske, kjer so v letu dni prodali 25.000 kozarcev vina. Uspeh, katerega niti v Žalcu niti v Marezigah niso pričakovali. Ni čudno, da sta si Alen Babič iz Marezig in žalski župan Janko Kos z veseljem izmenjala praktični darili.

V Marezigah pa je šel Alen Babič še dlje. V Kranjski Gori je kupil posebni rdeči avtobus, ki je nekoč vozil med zgornjesavskimi kraji Kranjska Gora, Rače, Planica, Gozd Martuljek, Mojstana in nazaj, in z njim vozi obiskovalce iz Kopra v Marezige. »Ja, res je,« je dejal kranjskogorski župan Jani Hrovat. »Res smo prodali svoj avtobus, saj ga tisti, ki so bili zanj zadržani, niso vzdrževali, tako kot je treba. Tisti v Marezigah zanj zgledno skrbijo in ni čudno, da se z njim vozi čedalje več obiskovalcev.«

Vesele Istranke.